

УДК: 658.511.3:362.93+355.01

DOI: <https://doi.org/10.36927/2079-0325-V30-is3-2022-64>

Маркозова Л. М.^{1,2}, Мінко О. І.^{1,2}, Слюсар В. В.³, Дюженко М. М.³

¹ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України» (м. Харків),

²Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (м. Харків),

³Комунальне некомерційне підприємство Харківської обласної ради
«Обласна клінічна наркологічна лікарня» (м. Харків)

Аналіз деяких показників діяльності наркологічної лікарні в умовах військової агресії проти України (2014 та 2022 роки)

Вживання психоактивних речовин є одним з найпотужніших факторів погіршення стану психічного здоров'я населення, перебігу неінфекційних захворювань (серцево-судинних та хронічних респіраторних хвороб, раку, діабету [Світова статистика охорони здоров'я, 2020]. Гострі та хронічні розлади внаслідок вживання психоактивних речовин є однією з трьох основних причин смертності

у світі [Звіт ВООЗ, 2018]. Доведено, що динаміка поширеності наркологічних розладів істотно залежить від політичних та соціально-економічних процесів у державі [І. В. Лінський, О. І. Мінко та співавт., 2006; Л. М. Маркозова, І. В. Лінський та співавт., 2015], навіть більше в умовах військової агресії, коли цивільне населення мешкає в умовах стресу [Л. М. Маркозова, 2017, 2018; Л. М. Маркозова та співавт., 2019],

постійної загрози життєдіяльності людини, оточенню, отримання моральної та фізичної травми.

Мета дослідження: порівняти показники діяльності наркологічної лікарні в умовах загострення військової агресії проти України за 7 місяців 2014 та аналогічний період 2022 р.

Матеріали та методи досліджування: аналітичний, статистичний.

Проведено порівняльний аналіз показників діяльності КНП ХОР «Обласна клінічна наркологічна лікарня» (кількість пролікованих за нозологічними одиницями, кількість госпіталізацій, стать, звернення, строки лікування) за відповідні періоди.

Результати. Встановлено, що за 7 місяців 2014 року загальна кількість пролікованих становила 2887 хворих проти 1736 — 2022 року, серед них хворих чоловічої статі (ЧС) — 2525 (87,5 %), жіночої статі (ЖС) — 362 (12,5 %) проти 1526 (87,9 %) ЧС та 362 (12,1 %) ЖС; співвідношення госпіталізованих хворих ЧС до кількості ЖС становило (6,97 : 1) проти (7,27 : 1). Кількість осіб, що проліковані вперше — 1873 хворих (64,9 %) проти 905 (52,1 %) 2022 року, повторно — 1014 хворих (35,1 %) проти 831 (47,9 %). Проліковано за скеруванням нарколога 1352 хворих (46,8 %) проти 75 (4,3 %) 2022 року, за власним зверненням — 783 особи (27,1 %) проти 1060 (61,1 %), кількість хворих, яких було доставлено в лікарню бригадами швидкої медичної допомоги — 752 особи (26,1 %) проти 601 (34,6 %). За строками лікування: 1109 хворих (38,4 %) отримували курс терапії протягом одного тижня проти 1017 (58,6 %) 2022 року, 1288 хворих (45,6 %) — до 14 днів проти 342 (19,7 %), 490 хворих (16,0 %) — до одного місяця проти 377 (21,7 %).

Зокрема, 2014 року з F10.2, F10.3 проліковано 1567 хворих (54,3 %), з котрих 87,4 % осіб ЧС, 12,6 % осіб ЖС проти 1061 (61,1 %) 2022 року, з яких 87,0 % осіб ЧС; з F11.2, F11.3 — 515 хворих (17,8 %), 95,5 % осіб ЧС проти 27 хворих (1,6 %), з яких 92,6 % осіб ЧС. Щодо F19.2, F19.3 — 30 осіб (1,0 %), з яких 76,7 % осіб ЧС проти 77 (4,4 %), з яких 97,4 % осіб ЧС. Кількість хворих, що проліковані від F10.0 — F10.9, становила 760 хворих (26,3 %), з яких 82,1 % осіб ЧС проти 523 (30,1 %), з яких 88,9 % осіб ЧС. Кількість хворих, які зверталися по допомогу з F12.2, становила

8 осіб (0,3 %) проти 1 хворого ЧС (0,06 %) 2022 року, з F13.2 — 1 хворий (0,03 %) проти 4 хворих (0,23 %); з F15.2 — 9 хворих (0,3 %) проти 4 осіб ЧС (0,23 %). Також 2022 року з F11.1 проліковано 4 особи ЧС (0,23 %) та 1 особа з F11.0, з F12.0, F12.1 та F15.0, F15.1 — по 5 осіб (0,29 %). Водночас, 2022 року 0,5 % хворих зверталися з коморбідними розладами: рекурентний депресивний розлад (F33.1), циклотимія (F34.0), реакція на тяжкий стрес та розлади адаптації (F43.2), неврастенія (F48.0), емоційні лабільні розлади органічного генезу (F06.6), постконтузійний синдром (F07.2), змішана кортикальна та субкортикальна судинна деменція (F01.3).

Висновки. Отже, незважаючи на значне зменшення кількості населення в Харківській області, відсоток госпіталізованих як в 2014, так і 2022 р. залишається приблизно на тому самому рівні, зокрема і в гендерному співвідношенні. Спостерігається незначне коливання співвідношення госпіталізованих хворих ЧС до кількості хворих ЖС. Співвідношення відсотка пролікованих вперше до відсотка пролікованих повторно 2022 року наблизилося, що свідчить про порушення адаптаційних можливостей у пролікованих внаслідок стресу й перебігу хвороби з частими рецидивами внаслідок погіршення психоемоційного стану хворих (самотність, розлучення з близькими, втрата звичного способу життя, непрацевлаштованість, ін.). Значна частина осіб 2022 року була пролікована за власним зверненням — 61,1 % (проти 27,1 %), а також доставлена бригадами швидкої медичної допомоги — 34,6 % (проти 26,1 %), що пов'язано з умовами сьогодення (більшість людей залишилися без підтримки рідних, на самоті). За строками лікування 2022 року збільшилась кількість хворих, які отримують курс терапії протягом одного тижня, а також протягом одного місяця, що свідчить про важкі наслідки зловживання алкоголем і потрібність тривалого лікування. Якщо 2014 року переважно спостерігались F10.2, F11.2, F19.2, а F12.2, F15.2, F13.2 загалом становили 0,7 %, то 2022 року збільшився відсоток хворих на F10.2, F19.2, а на F11.2 зменшився майже в 10 разів; відсоток залежностей F15.2, F13.2, F12.2 майже залишився на рівні 2014 року (0,75 %). 2022 року проліковано 0,5 % хворих з розладами психіки та поведінки.